

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-77-11

Druk nr 4468
Warszawa, 22 lipca 2011 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych
innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 131, poz. 763) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) pkt 21 otrzymuje brzmienie:

„21) depozycie papierów wartościowych – rozumie się przez to prowadzony przez Krajowy Depozyt lub spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, system rejestracji zdematerializowanych papierów wartościowych, obejmujący rachunki papierów wartościowych, rachunki zbiorcze i konta depozytowe prowadzone przez podmioty upoważnione do tego przepisami ustawy;”

b) po pkt 25 dodaje się pkt 25a w brzmieniu:

„25a) państwie równoważnym – rozumie się przez to państwo równoważne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 134, poz. 779);”

c) pkt 36 otrzymuje brzmienie:

„36) banku powierniczym – rozumie się przez to bank krajowy posiadający zezwolenie Komisji na prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych;”;

2) w art. 4 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. O ile ustawa nie stanowi inaczej, do rachunków zbiorczych, o których mowa w art. 8a, przepisy dotyczące rachunków papierów wartościowych stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 7 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przepisy ust. 1 – 5b stosuje się również do wyemitowanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowych będących przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym albo wprowadzonych do alternatywnego systemu obrotu, od chwili zarejestrowania na podstawie umowy, której przedmiotem jest rejestracja tych papierów w depozycie papierów wartościowych.”;

4) po art. 8 dodaje się art. 8a – 8c w brzmieniu:

„Art. 8a. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1, mogą prowadzić w ramach depozytu papierów wartościowych lub systemu rejestracji papierów wartościowych prowadzonego przez Narodowy Bank Polski rachunki, na których mogą być rejestrowane zdematerializowane papiery wartościowe nienależące do osób, dla których rachunki te są prowadzone, ale należące do innej osoby lub osób (rachunki zbiorcze). Zdematerializowane papiery wartościowe zapisane na rachunku zbiorczym nie są zapisywane na rachunkach papierów wartościowych.

2. Rachunki zbiorcze mogą być prowadzone wyłącznie dla:

- 1) osób prawnych lub innych jednostek organizacyjnych z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które wykonują zadania w zakresie centralnej rejestracji papierów wartościowych i podlegają nadzorowi właściwego organu sprawującego nadzór nad instytucjami finansowymi w państwie członkowskim albo w państwie równoważnym;
- 2) zagranicznych firm inwestycyjnych nieprowadzących działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie rejestrowania instrumentów finansowych w państwie ich siedziby;
- 3) zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez otwierania oddziału, uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie rejestrowania instrumentów finansowych w państwie ich siedziby;
- 4) zagranicznych osób prawnych z siedzibą w państwie równoważnym, uprawnionych do prowadzenia działalności maklerskiej w zakresie rejestrowania instrumentów finansowych w państwie ich siedziby, nieprowadzących działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) banków zagranicznych z siedzibą w państwie równoważnym, uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie rejestrowania instrumentów finansowych w państwie ich siedziby.

3. Podmiot, dla którego prowadzony jest rachunek zbiorczy (posiadacz rachunku zbiorczego), nie jest uważany za uprawnionego z zapisanych na tym rachunku zdematerializowanych papierów wartościowych. Z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, do ustalania osób uprawnionych z takich papierów wartościowych nie stosuje się przepisów prawa polskiego.
4. Osoba wskazana podmiotowi prowadzącemu rachunek zbiorczy przez posiadacza tego rachunku jako osoba uprawniona z papierów wartościowych zapisanych na takim rachunku jest uważana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za osobę uprawnioną ze zdematerializowanych papierów wartościowych zapisanych na tym rachunku w liczbie wynikającej z tego wskazania.
5. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla potrzeb określenia chwili powstania praw ze zdematerializowanych papierów wartościowych, ich przeniesienia na inną osobę, uzyskania lub utraty uprawnienia z takich papierów wartościowych, a także dla ustalenia dopuszczalności zobowiązania się do ich zbycia uznaje się, że zapis na rachunku zbiorczym wywołuje skutki prawne, które przepis art. 7 wiąże z zapisem na rachunku papierów wartościowych.
6. Świadczenia wynikające ze zdematerializowanych papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym, otrzymane bezpośrednio lub pośrednio od emitentów, podmiot prowadzący rachunek zbiorczy przekazuje lub stawia do dyspozycji wyłącznie posiadaczowi tego rachunku. Osobom uprawnionym z papierów wartościowych zapisanych na rachunku

zbiorczym nie przysługuje wobec podmiotu prowadzącego ten rachunek zbiorczy roszczenie o wydanie tych świadczeń.

7. Przepisy ust. 1 – 6 stosuje się odpowiednio do niebędących papierami wartościowymi instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu zorganizowanego, z wyłączeniem instrumentów pochodnych.

Art.8b. 1. Na żądanie Komisji albo Generalnego Inspektora Informacji Finansowej posiadacz rachunku zbiorczego jest obowiązany do niezwłocznego przekazania określonych w tym żądaniu danych umożliwiających identyfikację osób uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym, oraz danych co do liczby i rodzaju posiadanych przez te osoby papierów wartościowych. W przypadku gdy posiadacz rachunku zbiorczego nie posiada informacji pozwalających na ustalenie takich osób lub liczby i rodzaju posiadanych przez nie papierów wartościowych, jest on obowiązany do wskazania klienta, na którego rachunek papiery wartościowe zapisane na rachunku zbiorczym są rejestrowane w prowadzonej przez posiadacza rachunku zbiorczego ewidencji.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, przekazywane jest posiadaczowi rachunku zbiorczego za pośrednictwem podmiotu prowadzącego rachunek zbiorczy. Posiadacz rachunku zbiorczego przekazuje żądane informacje za pośrednictwem podmiotu prowadzącego rachunek zbiorczy.
3. Podmiot prowadzący rachunek zbiorczy może żądać od posiadacza rachunku zbiorczego przekazania mu danych dotyczących osób uprawnionych

z rejestrowanych na tym rachunku papierów wartościowych, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego wykonania przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy przewidzianych w przepisach prawa podatkowego obowiązków związanych z powstałymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązaniami podatkowymi tych osób. Posiadacz rachunku zbiorczego, który nie posiada danych dotyczących takich osób, przekazuje podmiotowi prowadzącemu rachunek zbiorczy informację określającą odrębnie liczbę papierów wartościowych należących do osób fizycznych oraz do podatników podatku dochodowego od osób prawnych, według stanu na dzień określony przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy.

4. Umowa o prowadzenie rachunku zbiorczego powinna zawierać informację o obowiązku składania przez podatników będących osobami fizycznymi zeznań podatkowych o wysokości dochodu (straty) osiągniętego przez nich w roku podatkowym z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i z realizacji praw wynikających z papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. b, oraz o obowiązku zapłaty podatku dochodowego od tego dochodu.
5. Podmiot prowadzący rachunek zbiorczy nie może przetwarzać danych osobowych otrzymanych zgodnie z ust. 1 – 3 w celach innych, niż określone w ustawie.

Art. 8c. 1. Podmiot prowadzący rachunek zbiorczy, na żądanie osób uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym, w celu umożliwienia złożenia przez nie wniosku o stwierdzenia nadpłaty w podatku dochodowym, wydaje zaświadczenie, w którym podaje:

- 1) wysokość dochodu (przychodu) przekazanego posiadaczowi rachunku zbiorczego;
 - 2) wysokość pobranego podatku;
 - 3) datę osiągnięcia i przekazania dochodu oraz pobrania podatku.
2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać wystawione wyłącznie na rzecz takiej osoby, która została wskazana podmiotowi prowadzącemu rachunek zbiorczy przez posiadacza tego rachunku pośredniczącego w dokonaniu świadczenia, jako osoba, na rzecz której świadczenie to zostało zrealizowane.
 3. Osoby, o których mowa w ust. 1, dochodzące zwrotu nadpłaty w podatku dochodowym, muszą udokumentować miejsce zamieszkania lub siedziby certyfikatem rezydencji.
 4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie konieczność zapewnienia prawidłowego rozliczenia podatku dochodowego.”;
- 5) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W odniesieniu do papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym za świadectwo uważa się dokument o treści wskazanej w ust. 1, sporządzony w języku polskim lub angielskim i wystawiony przez posiadacza tego rachunku.”;
- 6) art. 10a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 10a. 1. W odniesieniu do akcji spółki publicznej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zapisanych na rachunku zbiorczym, za zaświadczenie o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, o którym mowa w art. 406³ § 2

ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, uważa się również dokument o treści wskazanej w art. 406³ § 3 tej ustawy, sporządzony w języku polskim lub angielskim i wystawiony przez posiadacza tego rachunku. Jeżeli rachunek zbiorczy nie jest prowadzony przez Krajowy Depozyt albo przez spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, posiadacz tego rachunku powinien zostać wskazany Krajowemu Depozytowi albo tej spółce przez podmiot prowadzący dla niego rachunek zbiorczy przed pierwszym wystawieniem takiego dokumentu.

2. W razie wystawienia dokumentów, o których mowa w ust. 1, posiadacz rachunku zbiorczego sporządza na ich podstawie wykaz, o którym mowa w art. 406³ § 7 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych i przekazuje go Krajowemu Depozytowi albo spółce, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, w terminie określonym w tym przepisie. W przypadku gdy posiadacz rachunku zbiorczego nie jest uczestnikiem Krajowego Depozytu albo spółki, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, wykaz ten jest przekazywany za pośrednictwem uczestnika Krajowego Depozytu lub tej spółki. Sposób i forma sporządzenia oraz przekazania tego wykazu powinny odpowiadać wymogom określonym zgodnie z art. 50 ust. 4 pkt 7a.”;

7) w art. 45b ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rozrachunkiem transakcji mających za przedmiot instrumenty finansowe jest obciążenie lub uznanie konta depozytowego, rachunku zbiorczego lub rachunku papierów wartościowych prowadzonego przez Krajowy Depozyt, spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 albo przez izbę rozrachunkową, odpowiednio w związku z transakcją zbycia lub nabycia instrumentów finansowych, a także, odpowiednio do ustalonych w trakcie rozliczenia kwot świadczeń, uznanie lub obciążenie rachunku bankowego lub rachunku pieniężnego wskazanego przez uczestnika będącego stroną rozliczenia.”;

8) w art. 45e ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wszczęcie postępowania upadłościowego, naprawczego, egzekucyjnego lub otwarcie likwidacji, a także podjęcie innych środków prawnych względem uczestnika lub innego podmiotu działającego bezpośrednio na rynku regulowanym, skutkujących zawieszeniem lub zaprzestaniem dokonywania przez niego spłaty zadłużeń albo ograniczających jego zdolność w zakresie swobodnego rozporządzania mieniem, w tym zawieszenie działalności banku w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, nie wywołuje skutków prawnych wobec środków znajdujących się na koncie depozytowym, rachunku zbiorczym, rachunku papierów wartościowych, rachunku pieniężnym lub rachunku bankowym tego uczestnika lub innego podmiotu działającego na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, służącym do realizacji rozliczeń transakcji w zakresie, w jakim środki te są potrzebne do przeprowadzenia rozrachunku transakcji w Krajowym Depozycie, spółce, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 6, lub w izbie rozrachunkowej, chociażby

postępowanie zostało wszczęte, likwidacja otwarta lub inny środek prawny został podjęty przed przeprowadzeniem jej rozrachunku.

2. Środki prawne, o których mowa w ust. 1, nie wywołują skutków prawnych wobec przedmiotu zabezpieczenia ustanowionego przez uczestnika lub przez inny podmiot bezpośrednio działający na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu na rzecz innego uczestnika lub na rzecz Krajowego Depozytu, spółki, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2, lub izby rozliczeniowej, w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji, na zasadach określonych w regulaminie Krajowego Depozytu, spółki, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2, lub izby rozliczeniowej.”;

9) w art. 45f ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku braku środków na koncie depozytowym, rachunku bankowym wskazanym przez stronę rozliczenia, rachunku zbiorczym, rachunku papierów wartościowych lub rachunku pieniężnym uczestnika będącego stroną transakcji albo stroną rozliczenia, potrzebnych do przeprowadzenia rozrachunku transakcji, Krajowy Depozyt, spółka, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 6, lub izba rozrachunkowa, określa transakcje, których rozrachunek ulega zawieszeniu.”;

10) w art. 48:

a) w ust. 12 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w zakresie dotyczącym prowadzenia kont depozytowych, rachunków zbiorczych i rachunków papierów wartościowych dla uczestników – przejmuje spółka,

której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 6, która w tym zakresie staje się stroną tych umów w miejsce Krajowego Depozytu.”,

b) ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. W przypadku zawarcia umowy, o której mowa w ust. 7, której przedmiotem jest przekazanie wykonywania czynności z zakresu zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 6, papiery wartościowe i inne instrumenty finansowe są przenoszone z kont depozytowych, rachunków zbiorczych i rachunków papierów wartościowych prowadzonych przez Krajowy Depozyt na takie konta i rachunki prowadzone przez spółkę, której zostało przekazane wykonywanie tych czynności.”;

11) w art. 50 w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sposób rejestracji instrumentów finansowych w Krajowym Depozycie, jak również prowadzenia przez uczestników rachunków papierów wartościowych, rachunków zbiorczych i innych rachunków związanych z obsługą rachunków papierów wartościowych;”;

12) w art. 51:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uczestnikami mogą być wyłącznie podmioty, których przedmiot przedsiębiorstwa obejmuje prowadzenie rachunków papierów wartościowych lub rachunków zbiorczych, emitenci zdematerializowanych papierów wartościowych, jak również inne instytucje finansowe, jeżeli ich uczestnictwo ma na celu współdziałanie z Krajowym Depozytem lub spółką, o której mowa w ust. 1, w zakresie wykonywania zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 i 2.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Uczestnikami mogą być także zagraniczne firmy inwestycyjne oraz zagraniczne osoby prawne prowadzące działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto podmioty, dla których w Krajowym Depozycie lub w spółce, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 6, mogą być prowadzone rachunki zbiorcze.”;

13) w art. 52 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podmiotowi, który uzyskał zezwolenie Komisji na prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych lub który zamierza prowadzić takie rachunki na podstawie art. 117 i spełnia wymogi określone w regulaminie Krajowego Depozytu, przysługuje roszczenie o zawarcie umowy o uczestnictwo.”;

14) w art. 57:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) rachunkach zbiorczych;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Stany na rachunkach papierów wartościowych oraz rachunkach zbiorczych prowadzonych przez uczestników powinny być zgodne ze stanem na odpowiednim koncie depozytowym prowadzonym w Krajowym Depozycie.”;

15) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. Krajowy Depozyt lub spółka, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2, może również na podstawie umowy z podmiotem organizującym alternatywny system obrotu prowadzić fundusz zabezpieczający prawidłowe rozliczanie transakcji

w tym obrocie. Do środków takiego funduszu stosuje się odpowiednio art. 45e.”;

16) art. 68e otrzymuje brzmienie:

„Art. 68e. Podmiotowi, który uzyskał zezwolenie Komisji na prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych albo który zamierza prowadzić takie rachunki na podstawie art. 117 i spełnia wymogi określone w regulaminie izby rozrachunkowej, przysługuje roszczenie o zawarcie umowy o uczestnictwo w tej izbie rozrachunkowej.”;

17) w art. 69 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przechowywaniu lub rejestrowaniu instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych;”;

18) w art. 73 w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym do prowadzenia rachunków papierów wartościowych, prowadzenia rachunków zbiorczych lub do prowadzenia rachunków pieniężnych.”;

19) w art. 94 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) szczegółowe warunki techniczne i organizacyjne wymagane do prowadzenia działalności przez firmę inwestycyjną, bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2, oraz do prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych przez bank powierniczy, oraz szczegółowe warunki zarządzania ryzykiem i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w domu maklerskim oraz szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania tego kapitału, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia bezpiecznego i sprawnego prowadzenia tej działalności oraz efektywnego

nadzorowania ryzyka związanego z tą działalnością, biorąc pod uwagę zakres prowadzonej działalności przez te domy maklerskie;”;

20) w art. 119:

a) ust. 1 – 3 otrzymują brzmienie:

- „1. Za zezwoleniem Komisji bank z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może prowadzić rachunki papierów wartościowych i rachunki zbiorcze (działalność powiernicza).
2. Prowadzenie przez bank rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych na terytorium innego państwa członkowskiego wymaga zezwolenia, o którym mowa w ust. 1.
3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być udzielone również w przypadku, gdy bank otrzymał już zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej. W takim przypadku prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych odbywa się poza jednostką organizacyjną banku prowadzącą działalność maklerską.”,

b) w ust. 4 pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

- „5) informację o posiadanych urządzeniach telekomunikacyjnych i warunkach lokalowych niezbędnych do prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych;
- 6) informację o planowanej organizacji prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych;”,

c) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

- „2) regulamin prowadzenia rachunków papierów wartościowych oraz regulamin prowadzenia rachunków zbiorczych;”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Działalnością banku polegającą na prowadzeniu rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych powinny kierować co najmniej dwie osoby posiadające wykształcenie wyższe, co najmniej trzyletni staż pracy w instytucjach rynku finansowego oraz dobrą opinię w związku ze sprawowanymi funkcjami.”,

e) ust. 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9. Za centralę banku powierniczego uważa się jednostkę organizacyjną banku, w której w sposób stały wykonują działalność osoby kierujące działalnością banku polegającą na prowadzeniu rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych.

10. Do wykonywania czynności prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych bank powierniczy zobowiązany jest zatrudniać co najmniej jednego maklera papierów wartościowych.”;

21) po art. 121 dodaje się art. 121a w brzmieniu:

„Art. 121a. Przepis art. 121 stosuje się odpowiednio w przypadku zamieszczenia w umowie o prowadzenie rachunku zbiorczego zawartej z bankiem powierniczym lub z firmą inwestycyjną zastrzeżenia, że rozliczenie na rachunku zbiorczym transakcji, zawartej na podstawie zlecenia posiadacza rachunku zbiorczego, nastąpi po dostarczeniu, odpowiednio, bankowi powierniczemu lub firmie inwestycyjnej potwierdzenia tej transakcji.”;

22) w art. 122 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na żądanie Komisji lub jej upoważnionego przedstawiciela, osoby uprawnione do reprezentowania banku powierniczego lub wchodzące w skład jego statutowych organów albo zatrudnione w banku powierniczym są obowiązane do

niezwłocznego sporządzenia i przekazania, na koszt tego banku powierniczego, kopii dokumentów i innych nośników informacji oraz do udzielenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień dotyczących prowadzonej działalności powierniczej, w zakresie nadzoru sprawowanego przez Komisję nad zgodnością prowadzonej działalności z zasadami prowadzenia rachunków papierów wartościowych lub rachunków zbiorczych.”;

23) w art. 125 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pozostawanie maklera lub doradcy w stosunku pracy, zlecenia lub w innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z bankiem powierniczym przy wykonywaniu lub nadzorowaniu wykonywania czynności prowadzenia rachunków papierów wartościowych lub rachunków zbiorczych;”;

24) w art. 132 w ust. 1 w pkt 1 po lit. m dodaje się lit. ma w brzmieniu:

„ma) podmiotów, o których mowa w art. 8a ust. 2;”;

25) w art. 135 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dom maklerski staje się uczestnikiem systemu rekompensat z chwilą udzielenia mu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej obejmującej świadczenie co najmniej jednej z usług w zakresie czynności, o których mowa w art. 69 ust. 2 lub ust. 4 pkt 1, a w przypadku banku powierniczego z chwilą udzielenia mu zezwolenia na prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych.”;

26) w art. 137:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) stawki nie wyższej niż 0,01 % oraz średniej wartości instrumentów finansowych posiadanych przez inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych, z ostatnich 12 miesięcy.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przez wartość instrumentów finansowych, posiadanych przez inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych, rozumie się cenę bieżącą, ustaloną zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach określających szczególne zasady rachunkowości domów maklerskich.”,

c) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Przez średnią wartość instrumentów finansowych posiadanych przez inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych rozumie się stosunek sumy wartości instrumentów finansowych posiadanych przez inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych, na poszczególne dni robocze w ciągu 12 miesięcy, do liczby dni roboczych przypadających w tym okresie.

5. Banki powiernicze wnoszą obowiązkowo do systemu rekompensat w każdym roku kalendarzowym roczne wpłaty w wysokości iloczynu stawki, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz, obliczanej zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2 i 4, średniej wartości instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, z ostatnich 12 miesięcy, zapisanych na rachunkach inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych.”,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Domy maklerskie wnoszą, z zastrzeżeniem ust. 18 – 20, roczne wpłaty w czterech ratach, wnoszonych do ostatniego dnia roboczego miesiąca kończącego każdy kwartał kalendarzowy, z tym że raty za pierwszy oraz drugi kwartał są równe i wnoszone w wysokości określonej zgodnie z ust. 1 i 5, zaś raty za trzeci oraz czwarty kwartał są równe i wnoszone w wysokości

określonej zgodnie z ust. 1 i 5 według średniego stanu środków pieniężnych inwestorów oraz średniej wartości instrumentów finansowych posiadanych przez inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych, z drugiego półrocza poprzedniego roku kalendarzowego oraz pierwszego półrocza roku kalendarzowego, w którym wpłaty są wnoszone, z zastrzeżeniem ust. 9 i 10.”,

e) w ust. 19 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ust. 1 pkt 2, w odniesieniu do instrumentów finansowych inwestorów lub rejestrowanych na rachunkach zbiorczych.”;

27) w art. 147 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) oznaczenie rachunku zbiorczego, liczbę i oznaczenie zapisanych na nim instrumentów finansowych oraz dane osób uprawnionych z tych instrumentów finansowych.”;

28) w art. 150 w ust. 1 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) między Komisją lub właściwym organem nadzoru w innym państwie członkowskim a:

a) podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych domu maklerskiego, banku prowadzącego działalność maklerską, banku powierniczego lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych zagranicznej firmy inwestycyjnej,

b) sędzią-komisarzem, nadzorcą sądowym, syndykiem lub zarządcą albo likwidatorem domu maklerskiego, banku prowadzącego działalność maklerską, banku powierniczego lub organem odpowiedzialnym za prowadzenie postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego zagranicznej firmy inwestycyjnej

– jeżeli informacje te są niezbędne do wykonywania zadań w zakresie nadzoru przez Komisję lub właściwy organ

nadzoru w innym państwie członkowskim albo do skutecznego prowadzenia postępowania upadłościowego, sprawowania zarządu masą upadłości lub prowadzenia likwidacji, lub – w zakresie informacji określonych przepisami o rachunkowości – do celów badania sprawozdań finansowych tych domów maklerskich, banków lub zagranicznych firm inwestycyjnych;”;

29) po art. 170c dodaje się art. 170d w brzmieniu:

„Art. 170d. 1. W przypadku gdy posiadacz rachunku zbiorczego nie przekazuje informacji w odpowiedzi na przekazane mu przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy żądanie Komisji, o którym mowa w art. 8b ust. 1, albo przekazuje informacje nieprawdziwe lub nierzetelne, Komisja może nałożyć na posiadacza rachunku zbiorczego karę pieniężną do wysokości 500.000 zł.

2. W przypadku gdy podmiot prowadzący rachunek zbiorczy nie przekazuje posiadaczowi rachunku zbiorczego żądania Komisji, o którym mowa w art. 8b ust. 1 lub nie przekazuje Komisji informacji otrzymanych od posiadacza rachunku zbiorczego w odpowiedzi na żądanie Komisji, o którym mowa w art. 8b ust. 1, Komisja może nałożyć na podmiot prowadzący rachunek zbiorczy karę pieniężną do wysokości 500.000 zł.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾):

1) w art. 752¹:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1,

b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do rachunku zbiorczego w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”;

2) w art. 911⁸ dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Przepisów § 1 – 5 nie stosuje się do rachunku zbiorczego w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.³⁾) po art. 94c dodaje się art. 94d w brzmieniu:

„Art. 94d. Przepisów niniejszego oddziału nie stosuje się do rachunku zbiorczego w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5a dodaje się pkt 27 w brzmieniu:

„27) rachunku zbiorczym – oznacza to rachunek zbiorczy w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”;

2) w art. 30a po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Od dochodów (przychodów) z tytułu należności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 4 lub 5, przekazanych na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w ustawie, o której mowa w art. 5a pkt 11, podatek, o którym mowa w ust. 1, płatnik pobiera według stawki określonej w ust. 1 od łącznej wartości dochodów (przychodów) przekazanych przez niego na rzecz

wszystkich takich podatników za pośrednictwem posiadacza rachunku zbiorczego.”;

3) w art. 39 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Informacje, o których mowa w ust. 3, sporządzane przez podmiot prowadzący rachunki zbiorcze, nie obejmują dochodów wymienionych w art. 30b, uzyskanych z papierów wartościowych zapisanych na tych rachunkach.”;

4) w art. 41:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Płatnicy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani pobierać zryczałtowany podatek dochodowy od dokonywanych wypłat (świadczeń) lub stawianych do dyspozycji podatnika pieniędzy lub wartości pieniężnych z tytułów określonych w art. 29, art. 30 ust. 1 pkt 2, 4 – 5a i 13 oraz art. 30a ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 4d, 5 oraz 10.”,

b) po ust. 4c dodaje się ust. 4d w brzmieniu:

„4d. Zryczałtowany podatek dochodowy, od dochodów (przychodów), o których mowa w art. 30a ust.1 pkt 4, w zakresie dywidendy oraz dochodów (przychodów) określonych w art. 24 ust. 5 pkt 1, 3 lub 6, a także zryczałtowany podatek dochodowy, o którym mowa w art. 30a ust. 1 pkt 2 i 5, pobierają, jako płatnicy, podmioty prowadzące rachunki papierów wartościowych dla podatników, jeżeli dochody (przychody) te zostały uzyskane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wiążą się z papierami wartościowymi zapisanymi na tych rachunkach, a wypłata świadczenia na rzecz podatnika następuje za pośrednictwem tych podmiotów.”,

c) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. W zakresie papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych płatnikami zryczałtowanego podatku dochodowego, o którym mowa w art. 30a ust. 1 pkt 4, w zakresie dywidendy oraz dochodów (przychodów) określonych w art. 24 ust. 5 pkt 1, 3 lub 6, a także zryczałtowanego podatku dochodowego, o którym mowa w art. 30a ust. 1 pkt 2 i 5, są podmioty prowadzące rachunki zbiorcze, za pośrednictwem których należności z tych tytułów są wypłacane. Podatek pobiera się w dniu przekazania należności z danego tytułu do dyspozycji posiadacza rachunku zbiorczego.”;

5) w art. 42:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Płatnicy, o których mowa w art. 41, przekazują kwoty pobranych zaliczek na podatek oraz kwoty zryczałtowanego podatku w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki (podatek) – na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania płatnika, a jeżeli płatnik nie jest osobą fizyczną, według siedziby bądź miejsca prowadzenia działalności, gdy płatnik nie posiada siedziby. Jednakże w przypadku, gdy podatek został pobrany zgodnie z art. 30a ust. 2a, płatnicy, o których mowa w art. 41 ust. 10, przekazują kwotę tego podatku na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych.”,

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. W terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym płatnicy, o których mowa w art. 41, są

obowiązani przesłać do urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania płatnika, a jeżeli płatnik nie jest osobą fizyczną, według siedziby bądź miejsca prowadzenia działalności, gdy płatnik nie posiada siedziby, roczne deklaracje, według ustalonego wzoru. Jednakże roczne deklaracje dotyczące podatku pobranego zgodnie z art. 30a ust. 2a, płatnicy, o których mowa w art. 41 ust. 10, przesyłają do urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych. Przepis art. 38 ust. 1b stosuje się odpowiednio.”,

c) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Jeżeli płatnik, o którym mowa w art. 41 ust. 10, dokonał wypłaty należności z tytułu określonego w art. 30a ust. 1 pkt 2, 4 lub 5, na rzecz podatników będących osobami uprawnionymi z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w ustawie, o której mowa w art. 5a pkt 11, przepisów ust. 2 – 7 nie stosuje się w zakresie dotyczącym takich podatników.”;

6) w art. 45:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zeznaniem, o którym mowa w ust. 1 i ust. 1a pkt 2, nie obejmuje się dochodów opodatkowanych zgodnie z art. 29 – 30a, z zastrzeżeniem ust. 3c.”,

b) po ust. 3b dodaje się ust 3c w brzmieniu:

„3c. Podatnicy, o których mowa w art. 3 ust. 1, są obowiązani wykazać kwoty dochodów (przychodów) określonych w art. 30a ust. 1 pkt 2, 4 lub 5, od których podatek

został pobrany zgodnie z art. 30a ust. 2a, w zeznaniu podatkowym, o którym mowa w ust. 1 lub 1a.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622 i Nr 134, poz. 781) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4a dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) rachunku zbiorczym – oznacza to rachunek zbiorczy w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 131, poz. 763).”;

2) w art. 26:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz będące przedsiębiorcami osoby fizyczne, które dokonują wypłat należności z tytułów wymienionych w art. 21 ust. 1 oraz w art. 22 ust. 1, są obowiązane, jako płatnicy, pobierać, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2b, w dniu dokonania wypłaty, zryczałtowany podatek dochodowy od tych wypłat. Jednakże od należności z tytułu odsetek od papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa i zapisanych na rachunkach papierów wartościowych albo na rachunkach zbiorczych, wypłacanych na rzecz podatników, o których mowa w art. 3 ust. 2, zryczałtowany podatek dochodowy pobierają, jako płatnicy, podmioty prowadzące te rachunki, jeżeli wypłata należności następuje za ich pośrednictwem. Zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niepobranie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania

miejsca siedziby podatnika dla celów podatkowych uzyskanym od podatnika certyfikatem rezydencji.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. W przypadku gdy wypłata należności z tytułu określonego w art. 21 ust. 1 lub w art. 22 ust. 1 dokonywana jest na rzecz podatników będących osobami uprawnionymi z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w ustawie, o której mowa w art. 4a pkt 15, podatek, o którym mowa w ust. 1, płatnik pobiera w wysokości wynikającej z art. 21 ust. 1 albo art. 22 ust. 1 od łącznej wartości dochodów (przychodów) przekazanych przez niego na rzecz wszystkich takich podatników za pośrednictwem posiadacza rachunku zbiorczego. W tym przypadku przepisów ust. 1a, 1c, 1d, 1f, 1g oraz 3b – 3d nie stosuje się w zakresie dotyczącym podatników, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona.

2b. W przypadku i w zakresie określonym w ust. 2a, a także w przypadku przychodów z tytułu odsetek od papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa i zapisanych na rachunkach zbiorczych, wypłacanych na rzecz podatników, o których mowa w art. 3 ust. 2, do poboru podatku obowiązane są podmioty prowadzące rachunki zbiorcze, za pośrednictwem których należność jest wypłacana. Podatek pobiera się w dniu przekazania należności z danego tytułu do dyspozycji posiadacza rachunku zbiorczego.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Płatnicy, o których mowa w ust. 1, przekazują kwoty podatku w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zgodnie z ust. 1, 2, 2a i 2b pobrano

podatek, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy według siedziby podatnika, a w przypadku podatników wymienionych w art. 3 ust. 2 oraz podatników będących osobami uprawnionymi z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w ustawie, o której mowa w art. 4a pkt 15 – na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych. Płatnicy są obowiązani przesłać podatnikom, o których mowa w:

- 1) art. 3 ust. 1 – informację o wysokości pobranego podatku,
- 2) art. 3 ust. 2, oraz urzędowi skarbowemu – informację o dokonanych wypłatach i pobranym podatku – sporządzone według ustalonego wzoru.

Obowiązek przesłania tych informacji podatnikom oraz urzędowi skarbowemu nie powstaje w przypadku i w zakresie określonym w ust. 2a zdanie pierwsze.”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku dochodu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 i 8, spółka przejmująca, nowo zawiązana lub powstała w wyniku przekształcenia jest obowiązana jako płatnik, w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał dochód, wpłacić podatek, o którym mowa w art. 22 ust. 1, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy według siedziby podatnika, a w przypadku podatników wymienionych w art. 3 ust. 2 oraz podatników będących osobami uprawnionymi z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych,

których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w ustawie, o której mowa w art. 4a pkt 15 – na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych. Podatnik jest obowiązany przed tym terminem przekazać płatnikowi kwotę tego podatku. W terminie wpłaty podatku płatnik jest obowiązany przesłać podatnikowi informację o wpłaconym podatku, sporządzoną według ustalonego wzoru. Obowiązek przesłania informacji o wpłaconym podatku nie powstaje w przypadku i w zakresie określonym w ust. 2a zdanie pierwsze.”;

3) w art. 26a:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Roczne deklaracje sporządzane przez płatników, o których mowa w art. 26 ust. 2b, mają charakter zbiorczy i nie wskazują podatników, o których mowa w art. 26 ust. 2a zdanie pierwsze.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.⁵⁾) w art. 182 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Podmioty prowadzące rachunki zbiorcze w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, na pisemne żądanie naczelnika urzędu skarbowego są obowiązane do sporządzania informacji o wysokości dochodów (przychodów) przekazanych na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na takich rachunkach oraz o kwocie pobranego podatku. Przepis § 1 w części dotyczącej wystąpienia z żądaniem stosuje się odpowiednio.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 328 § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Akcjonariuszowi spółki publicznej posiadającemu akcje zdematerializowane przysługuje uprawnienie do imiennego świadectwa depozytowego wystawionego zgodnie z przepisami o obrocie instrumentami finansowymi oraz do imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu spółki publicznej.”;

2) w art. 412 po § 5 dodaje się § 5¹ w brzmieniu:

„§ 5¹. Akcjonariusz spółki publicznej, posiadający akcje zapisane na rachunku zbiorczym, może ustanowić oddzielnych pełnomocników do wykonywania praw z akcji zapisanych na tym rachunku.”;

3) w art. 451 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Po zarejestrowaniu warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego, zarząd wyda dokumenty akcji zgodnie z uchwałą, o której mowa w art. 449 § 1. W przypadku zdematerializowanych akcji spółki publicznej, za wydanie dokumentów akcji uważa się zapisanie ich na rachunku papierów wartościowych lub rachunku zbiorczym zgodnie z przepisami o obrocie instrumentami finansowymi.”;

4) w art. 516¹¹ § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Akcjonariusze spółki publicznej, posiadający akcje zdematerializowane, dołączają do żądania odkupu imienne świadectwo depozytowe, wystawione zgodnie z przepisami o obrocie instrumentami finansowymi. Termin ważności świadectwa nie może upływać przed datą dokonania odkupu.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 134, poz. 779) w art. 2:

1) w pkt 1 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.
– w zakresie, w jakim prowadzi rachunki papierów wartościowych lub rachunki zbiorcze;”;

2) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) rachunku – rozumie się przez to rachunek bankowy, rachunek prowadzony w instytucji finansowej, rachunek prowadzony w instytucji kredytowej, rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, rachunek papierów wartościowych i rachunek zbiorczy oraz służący do ich obsługi rachunek pieniężny w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, a także rejestr uczestników funduszu i ewidencję uczestników funduszu inwestycyjnego;”;

3) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) blokadzie rachunku – rozumie się przez to czasowe uniemożliwienie dysponowania i korzystania ze wszystkich wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku, w tym również przez instytucję obowiązana; w przypadku rachunku zbiorczego blokada może dotyczyć części wartości majątkowych znajdujących się na takim rachunku;”.

Art. 9. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 743) w art. 1 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) rachunek rozliczeniowy – prowadzony przez agenta rozrachunkowego i przeznaczony do dokonywania rozrachunku pomiędzy uczestnikami systemu: rachunek bankowy, rachunek pieniężny, rachunek papierów wartościowych, rachunek zbiorczy lub konto depozytowe papierów wartościowych;”.

Art. 10. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, z późn. zm.⁷⁾) art. 112 otrzymuje brzmienie:

„Art. 112. Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na umowy rachunku bankowego, umowy rachunku papierów wartościowych lub umowy o prowadzenie rachunku zbiorczego upadłego.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. Nr 91, poz. 871, z 2005 r. Nr 83, poz. 719 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) zabezpieczenie na niematerialnych instrumentach finansowych – zabezpieczenie finansowe na instrumentach finansowych niemających formy dokumentu, odnotowane na rachunku papierów wartościowych, na rachunku zbiorczym, na innym rachunku, na którym zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, na koncie depozytowym, lub w innej ewidencji papierów wartościowych prowadzonej przez właściwe podmioty.”;

2) w art. 5 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ustanowieniu blokady na rachunku papierów wartościowych, na rachunku zbiorczym lub na innym rachunku, na którym zapisywane są instrumenty finansowe

niebędące papierami wartościowymi, albo na koncie depozytowym papierów wartościowych, zgodnie z odrębnymi przepisami.”;

3) w art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zabezpieczenie na środkach pieniężnych odnotowuje się na rachunku środków pieniężnych będących przedmiotem zabezpieczenia, zaś zabezpieczenie na instrumentach finansowych odnotowuje się na rachunku papierów wartościowych, na rachunku zbiorczym, na innym rachunku, na którym zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, na koncie depozytowym lub w innej ewidencji papierów wartościowych prowadzonej przez właściwe podmioty.”;

4) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. Umowa o ustanowienie zabezpieczenia finansowego na niematerialnych instrumentach finansowych, prawa wynikające z tego zabezpieczenia, pierwszeństwo praw, a także zaspokajanie się z takiego zabezpieczenia podlega wyłącznie prawu państwa, w którym jest prowadzony rachunek papierów wartościowych, rachunek zbiorczy, inny rachunek, na którym zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, konto depozytowe lub inna ewidencja papierów wartościowych, w której zabezpieczenie to zostało odnotowane. Prawu temu podlega również nabycie w dobrej wierze niematerialnych instrumentów finansowych.”.

Art. 12. W ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) będące posiadaczami rachunku papierów wartościowych, na którym są zapisane publiczne certyfikaty inwestycyjne, bądź też będące osobami uprawnionymi z publicznych certyfikatów inwestycyjnych zapisanych na rachunku zbiorczym, albo”;

2) w art. 136 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w chwili zapisania certyfikatu na rachunku papierów wartościowych uczestnika albo na właściwym rachunku zbiorczym – w przypadku publicznych certyfikatów inwestycyjnych;”;

3) w art. 141 w ust. 1 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) na rachunku papierów wartościowych lub na rachunku zbiorczym – w przypadku publicznych certyfikatów inwestycyjnych.”.

Art. 13. W ustawie z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz. U. Nr 62, poz. 551, Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 149, poz. 1077 oraz z 2011 r. Nr 133, poz. 767) w art. 18 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku gdy przedmiotem wykupu są akcje zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, przeniesienie tych akcji następuje na podstawie umowy zawartej między akcjonariuszem żądającym wykupu i nabywcą, z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych nabywcy albo na właściwym rachunku zbiorczym zgodnie z przepisami tej ustawy.”.

Art. 14. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. Nr 183, poz. 1537, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) rachunku zbiorczym – rozumie się przez to rachunek zbiorczy w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;”;

2) w art. 39 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) rachunku papierów wartościowych lub rachunku zbiorczego.”.

Art. 15. Zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie, o którym mowa w art. 69 ust. 4 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, oraz zezwolenia na prowadzenie działalności powierniczej, udzielone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uprawniają podmioty posiadające takie zezwolenia do prowadzenia rachunków zbiorczych.

Art. 16. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r.

o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, ustawę z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawę z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych, ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, ustawę z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

- ²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807 i Nr 144, poz. 854.
- ³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 115, poz. 794, Nr 176, poz. 1243 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 209, poz. 1318, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 39, poz. 308, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 28, poz. 143, Nr 40, poz. 229, Nr 75, poz. 474, Nr 122, poz. 826, Nr 152, poz. 1018 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458.
- ⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655, Nr 149, poz. 996, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1442, Nr 226, poz. 1475 i 1478 i Nr 257, poz. 1725 i 1726 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 84, poz. 455, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 120, poz. 690 i Nr 131, poz. 764.
- ⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 57, poz. 355, Nr 127, poz. 858, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228

i Nr 197, poz. 1306 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 75, poz. 398, Nr 106, poz. 622 i Nr 134, poz. 781.

- ⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, z 2003 r. Nr 49, poz. 408 i Nr 229, poz. 2276, z 2005 r. Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 208, poz. 1540, z 2008 r. Nr 86, poz. 524, Nr 118, poz. 747, Nr 217, poz. 1381 i Nr 231, poz. 1547, z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341 i Nr 104, poz. 860 oraz z 2011 r. Nr 92, poz. 531, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622 i Nr 133, poz. 767.
- ⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 191, poz. 1484, z 2010 r. Nr 155, poz. 1037, Nr 230, poz. 1509 i Nr 257, poz. 1724 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 106, poz. 622, Nr 138, poz. 810 i Nr 142, poz. 828.
- ⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537 i 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 106, poz. 670, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.
- ⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 50, poz. 331 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 165, poz. 1316.

UZASADNIENIE

Rachunki zbiorcze (Omnibus accounts) – zgodnie z przyjętym rozumieniem, są to rachunki prowadzone przez uczestników systemu depozytowo-rozliczeniowego, na których mogą być rejestrowane papiery wartościowe nie należące do osób, dla których rachunki te formalnie są prowadzone, lecz należące do innej osoby lub innych osób.

Zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami prawa, system depozytowo-rozliczeniowy w Polsce charakteryzuje się dwupoziomą strukturą ewidencji:

1. Pierwszy poziom to rejestracja na kontach depozytowych prowadzonych w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. (KDPW S.A.) dla firm inwestycyjnych, banków powierniczych i innych podmiotów uprawnionych do prowadzenia rachunków papierów wartościowych.
2. Drugi poziom to rejestracja na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez uczestników systemu depozytowo-rozliczeniowego (w ograniczonym zakresie także przez KDPW S.A.), na którym to poziomie rachunków papierów wartościowych można ustalić posiadaczy papierów wartościowych.

Jednocześnie zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi „prawa ze zdematerializowanych papierów wartościowych powstają z chwilą zapisania ich po raz pierwszy na rachunku papierów wartościowych i przysługują osobie będącej posiadaczem rachunku”. Oznacza to, że właścicielem papierów wartościowych jest podmiot, na którego rachunku papierów wartościowych są one zapisane.

Obecnie przepisy ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zakładają konieczność umiejscowienia wszystkich rachunków papierów wartościowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wymóg ten zapewnia maksymalną przejrzystość systemu, ponieważ umożliwia dokonanie identyfikacji wszystkich właścicieli papierów wartościowych bez potrzeby „wychodzenia” poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Architektura funkcjonującego obecnie dwupoziomowego systemu ewidencji wyklucza możliwość prowadzenia rachunków zbiorczych przez poszczególnych uczestników systemu depozytowo-rozliczeniowego, ponieważ idea rachunków zbiorczych zakłada, że ewidencja papierów wartościowych prowadzona na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej może kończyć się na poziomie rachunku zbiorczego prowadzonego dla zagranicznej instytucji finansowej niebędącej finalnym właścicielem papierów wartościowych oraz że rachunki indywidualne pozwalające na identyfikację takich właścicieli mogą być prowadzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

O ile prostotę i przejrzystość rozwiązań przyjętych dotychczas w polskim systemie prawnym ocenić należy pozytywnie, to brak możliwości otwierania rachunków zbiorczych przez podmioty uprawnione do prowadzenia rachunków papierów wartościowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi jednak coraz większą barierę w dalszym rozwoju rynku kapitałowego w Polsce.

Należy wskazać, iż rachunki zbiorcze funkcjonują już w wielu krajach UE jak i poza nią. Wśród krajów UE, które wprowadziły konta zbiorcze, należy wymienić m.in.: Austrię, Belgię, Danię, Finlandię, Francję, Hiszpanię, Portugalię, Niemcy czy Węgry. Spośród państw spoza UE rachunki zbiorcze funkcjonują m.in. w Szwajcarii i w Stanach Zjednoczonych.

W tym kontekście należy również zwrócić uwagę na regulacje europejskie jak i międzynarodowe, które poruszają kwestie rachunków zbiorczych.

Dyrektywa 2004/39/WE w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID), podstawowa dyrektywa w zakresie usług inwestycyjnych i organizacji rynków instrumentów finansowych, nie reguluje kwestii rachunków zbiorczych, wprowadza jednak szereg rozwiązań mających przyczynić się do dalszej integracji europejskiego rynku finansowego, m.in. zasadę swobodnego dostępu zagranicznych firm inwestycyjnych do systemów rozliczenia i rozrachunku w danym kraju oraz prawa wyboru przez uczestników rynków regulowanych systemu rozrachunku dla transakcji zawartych na tym rynku. Wprowadzenie rachunków zbiorczych znacznie przyczyniłoby się do realizacji tych postanowień, ułatwiając obrót instrumentami finansowymi.

Wyraźne odniesienie do konstrukcji rachunków zbiorczych znajduje się natomiast w Konwencji UNIDROIT w sprawie prawa materialnego dotyczącego papierów wartościowych przechowywanych przez pośrednika. Art. 29 ust. 2 Konwencji stanowi, iż „2. W szczególności, prawo Państwa Strony Umawiającej będzie uznawać utrzymywanie takich papierów wartościowych przez osobę działającą pod swoim własnym imieniem w imieniu innej osoby lub innych osób i będzie zezwalać na egzekwowanie przez taką osobę praw głosu lub innych uprawnień, na różne sposoby,

w odniesieniu do różnych aspektów utrzymywania papierów wartościowych tego samego oznaczenia; ale niniejsza Konwencja nie określa warunków, zgodnie z którymi osoba tak jest upoważniona do egzekwowania takich uprawnień”. Zgodnie z dotychczasową wykładnią postanowienie to nie nakłada na Państwa-Strony obowiązku wprowadzenia w swoich własnych systemach prawnych rachunków zbiorczych, a jedynie obowiązek uznawania tej konstrukcji. Obowiązek uznawania konstrukcji „nominee” funkcjonującej w innym Państwie, przy istniejącym obecnie zakazie prowadzenia rachunków zbiorczych przez podmioty polskie, może jednak prowadzić do upośledzenia ich pozycji konkurencyjnej wobec zagranicznych pośredników.

Należy również zwrócić uwagę na inicjatywy o charakterze analitycznym i doradczym podejmowane na szczeblu europejskim, mające na celu integrację rynku finansowego.

Jedną z takich inicjatyw było powołanie przez Komisję Europejską Grupy Giovaniniego, przed którą postawiono zadanie zbadania problemu wielości systemów transakcyjnych, rozliczeniowych i rozrachunkowych w UE, co generuje znaczne koszty obrotu transgranicznego, a tym samym stanowi poważną barierę tego obrotu. W listopadzie 2001 r. Grupa opublikowała swój pierwszy raport, w którym zidentyfikowała 15 barier utrudniających efektywny rozrachunek transakcji transgranicznych. Bariery te można podzielić na trzy grupy, tj: wymagania techniczne i praktyki rynkowe, procedury podatkowe oraz aspekty prawne związane z niepewnością inwestora co do charakteru przysługujących mu praw z papierów wartościowych przechowywanych przez pośredników w różnych państwach członkowskich.

Ostatnia z grupy barier była jednym z zagadnień poddanych analizie przez Grupę ds. Pewności Prawnej (Legal Certainty Group) powołaną z inicjatywy Komisji Europejskiej w styczniu 2005 r. Efektem prac Grupy były m.in. dwa raporty. W swoim drugim raporcie z 22 sierpnia 2008 r.¹ LCG przedłożyła rekomendację podobną do wskazanego wyżej postanowienia projektu Konwencji UNIDROIT, tj. zalecenie aby Państwa Członkowskie uznawały (ang. „recognise”) m.in. systemy utrzymywania

¹ „Solutions to Legal Barriers related to Post-Trading within the EU” („Usunięcie barier prawnych związanych z fazą posttransakcyjną w obrocie wewnątrz UE”).

papierów wartościowych zarówno na rachunkach zbiorczych jak i w konstrukcji nominee².

Zalecenia LCG nie są wiążące, stanowiąc jednak będą jedną z podstaw dla opracowania przyszłej dyrektywy w sprawie papierów wartościowych przechowywanych przez pośredników.

Analiza funkcjonowania „omnibus account” w innych krajach wskazuje zarówno na korzyści, jak i potencjalne zagrożenia związane z ich funkcjonowaniem. Podstawowym zagrożeniem, czy też konsekwencją wprowadzenia tego instrumentu, jest brak bezpośredniej informacji o końcowych (rzeczywistych) nabywcach papierów wartościowych, a co za tym idzie zmniejszenie przejrzystości systemu. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, iż prawodawstwo europejskie w zakresie „anti-money laundering” (AML) zmierza w kierunku pewnej liberalizacji w tym zakresie.

Ponadto należy podkreślić, że wprowadzenie rachunków zbiorczych otwiera rynek dla nowych inwestorów, ułatwia inwestowanie i w konsekwencji zwiększa napływ kapitału poprzez istotne podniesienie atrakcyjności oraz dostępności rynku – z punktu widzenia inwestorów, emitentów i pośredników zagranicznych, rynki z wielopoziomowym systemem rejestracji są postrzegane jako łatwiej dostępne. Należy również wskazać, że systemy z wielopoziomowym systemem rejestracji w stosunku do systemów dwupoziomowych odznaczają się poszerzoną bazą inwestorów i bardziej zróżnicowaną ich strukturą, co poprzez większą liczbę zawieranych transakcji w efekcie zwiększa stabilność i poprawia płynność obrotu na danym rynku.

Obecne rozwiązania istniejące w polskim systemie finansowym, z punktu widzenia zagranicznych inwestorów, są kosztowne i skomplikowane ponieważ wymagają podejmowania dodatkowych działań nakierowanych wyłącznie na rynek polski (konieczność posiadania odrębnego rachunku utworzonego specjalnie na rynek polski). Powyższe z całą pewnością nie jest elementem przyciągającym potencjalnych inwestorów, a w konsekwencji stanowi znaczącą barierę do dalszego rozwoju rynku kapitałowego w Polsce.

Wprowadzenie rachunków zbiorczych może również przyczynić się do zwiększenia płynności polskich skarbowych papierów wartościowych (SPW). Możliwość otwierania

² Rekomendacja 13 „Recognition of different holding patterns for the purpose of processing of corporate actions”.

i prowadzenia w KDPW S.A. rachunków zbiorczych na rzecz zagranicznych depozytów papierów wartościowych i platform rozliczeniowych (np. Clearstream czy Euroclear) zwiększyłaby dostępność polskich SPW dla zagranicznych inwestorów, głównie poprzez obniżenie kosztów dostępu do rynku polskich SPW oraz uproszczenie tego dostępu.

W obecnym stanie prawnym inwestorzy, w tym inwestorzy zagraniczni, chcąc nabywać polskie SPW musieliby zakładać rachunki papierów wartościowych w swoim imieniu. Wiąże się to z ponoszeniem kosztów związanych z otwarciem i funkcjonowaniem takiego rachunku, co w przypadku inwestorów zagranicznych często będzie kosztem dodatkowym, obok kosztów utrzymywania rachunku w swoim państwie macierzystym. Ponadto, wiąże się to z dodatkowymi czynnościami formalnymi i organizacyjnymi, co dla podmiotu zagranicznego może być istotną barierą.

W przypadku gdyby prowadzenie rachunków zbiorczych było możliwe, podmiot zagraniczny posiadający rachunek w zagranicznej instytucji depozytowej mógłby za jego pośrednictwem dokonywać operacji na polskich instrumentach finansowych. Zagraniczna instytucja depozytowa, dzięki wykorzystaniu konstrukcji rachunku zbiorczego, mogłaby realizować zlecenia swoich klientów w zakresie polskich instrumentów finansowych.

Reasumując należy stwierdzić, że wprowadzenie możliwości prowadzenia rachunków zbiorczych jest uzasadnione i byłoby korzystne dla polskiego rynku kapitałowego, w szczególności z punktu widzenia jego konkurencyjności.

Zmiany do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

Zasadnicze zmiany będą wprowadzone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, gdzie m.in. zostanie dodana definicja rachunku zbiorczego (art. 8a ust. 1), wskazany krąg podmiotów uprawnionych do prowadzenia rachunków zbiorczych, jak również krąg podmiotów, dla których możliwe będzie prowadzenie takich rachunków (art. 8a ust. 2), określone zostaną zasady ustalania osób uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym (art. 8a ust. 3 i 4), a także skutki, jakie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wywoływać będą zapisy dokonywane na rachunku zbiorczym (art. 8a ust. 5).

Rachunki zbiorcze staną się trzecim, obok kont depozytowych oraz rachunków papierów wartościowych, urządzeniem ewidencyjnym prowadzonym w ramach

depozytu papierów wartościowych. Od rachunków papierów wartościowych różnić je będzie to, że nie będą one pozwalać na identyfikację osób uprawnionych z zapisanych na nich papierów wartościowych, zaś od kont depozytowych to, że nie będą one powiązane z rachunkami papierów wartościowych w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz że będą mogły być prowadzone nie tylko przez KDPW S.A., ale także przez uczestników depozytu papierów wartościowych prowadzonego przez KDPW S.A. Rachunki zbiorcze będą mogły prowadzić wyłącznie podmioty uprawnione zgodnie z tą ustawą do prowadzenia rachunków papierów wartościowych (prowadzenie takich rachunków będzie w rozumieniu ustawy przejawem prowadzenia działalności maklerskiej albo działalności powierniczej), zaś ich posiadaczami będą mogły być wyłącznie podmioty uprawnione do prowadzenia działalności w zakresie rejestrowania instrumentów finansowych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej albo państwie równoważnym w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Takie rozwiązanie pozwala przyjąć, z jednej strony, że działalność polegającą na prowadzeniu rachunków zbiorczych prowadzić będą jedynie podmioty odpowiednio do tego przygotowane, z drugiej zaś – że rachunki zbiorcze będą wykorzystywane na potrzeby utworzenia połączeń operacyjnych pomiędzy systemami ewidencji papierów wartościowych prowadzonymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach równoważnych, a takim systemem prowadzonym w Polsce przez KDPW S.A.

Z uwagi na niemożność samodzielnego ustalenia przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy osób uprawnionych z rejestrowanych na nim papierów wartościowych wprowadza się zasadę obligatoryjnego pośrednictwa posiadacza tego rachunku w wykonywaniu praw wynikających z zapisanych na nim papierów wartościowych (art. 8a ust. 6).

W celu przeciwdziałania możliwości wykorzystywania rachunków zbiorczych do przeprowadzania transakcji naruszających przepisy prawa zakłada się nałożenie na posiadaczy rachunków zbiorczych obowiązku przekazania, na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego lub Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, informacji na temat osób uprawnionych z rejestrowanych na takim rachunku papierów wartościowych oraz stanów ich posiadania. W przypadku, gdyby posiadacz rachunku zbiorczego nie posiadał takich informacji, wówczas powinien on wskazać w odpowiedzi na takie żądanie dalszych pośredników finansowych, dla których rejestruje te papiery

wartościowe w prowadzonej przez siebie ewidencji (art.8b ust.1 i 2). W przypadku, gdy posiadacz rachunku zbiorczego nie przekaze informacji w odpowiedzi na ządanie Komisji, albo przekaze informacje nieprawdziwe lub nierzetelne, Komisja będzie mogła nałożyć na niego karę pieniężną do wysokości 500 000 zł. Takiej samej karze podlegać będzie podmiot prowadzący rachunek zbiorczy, jeżeli nie przekaze posiadaczowi rachunku zbiorczego ządania Komisji lub nie przekaze Komisji informacji otrzymanych od posiadacza rachunku zbiorczego w związku z ządaniem Komisji (art. 170d). W celu ustalenia właściwej podstawy pobrania podatków dochodowych (PIT lub CIT) w art. 8b ust. 3 wprowadza się obowiązek wskazania prowadzącemu rachunek zbiorczy przez posiadacza tego rachunku liczby papierów wartościowych należących do osób fizycznych lub prawnych (w sytuacji gdy określenie tożsamości takich osób nie jest możliwe). Art. 8b ust. 4 stanowić będzie, iż umowa o prowadzenie rachunku zbiorczego powinna zawierać informacje o obowiązku składania przez podatników – osoby fizyczne, zeznań podatkowych oraz o obowiązku zapłaty podatku. Dane osobowe otrzymane przez podmiot prowadzący rachunek od posiadacza będą mogły być przez niego przetwarzane jedynie w celach dopuszczonych w ustawie.

Projektowany art. 8c ustawy o obrocie instrumentami finansowymi przewiduje wydawanie, na ządanie podatnika, przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy zaświadczenia określającego osobę uprawnioną (podatnika) oraz wysokość dochodu (przychodu) przekazanego posiadaczowi rachunku zbiorczego.

W zaświadczeniu tym powinna być zawarta informacja o wysokości podatku oraz okresach, za które został on pobrany. Taki zakres informacji zawartych w przedmiotowym zaświadczeniu uprości rozpatrzenie wniosku podatnika o stwierdzenie nadpłaty.

Art. 10a reguluje natomiast problematykę wystawiania zaświadczeń o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu w sytuacji, gdy akcje spółki publicznej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapisane są na rachunkach zbiorczych. Natomiast zmiana art. 10 ust. 2 ma na celu wyłącznie ujednoczenie przepisów i przyjęcie, że wystawcą świadectwa depozytowego i zaświadczenia o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu będzie ten sam podmiot.

Pozostałe zmiany do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi mają charakter wtórny i stanowią konsekwencje wprowadzenia instytucji rachunku zbiorczego, a w szczególności mają na celu uwzględnienie w przepisach dotyczących obecnie tylko rachunków papierów wartościowych także rachunków zbiorczych.

Należy jednak wspomnieć o:

- zmianie art. 7 ust. 6, która związana jest z tym, że moment zawarcia umowy o zarejestrowanie papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych nie jest tożsamy z momentem faktycznego ich zarejestrowania w depozycie na podstawie tej umowy. W praktyce dość często zdarzają się sytuacje, w których oba te zdarzenia następują w odstępach kilkudniowych. Przepisy art.7 ust. 1 – 5b, których stosowanie przewiduje art. 7 ust. 6, nie powinny zaś być stosowane do zagranicznych papierów wartościowych będących przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczonych (wprowadzonych) do obrotu zorganizowanego, przed rozpoczęciem ich rejestrowania w depozycie papierów wartościowych,
- zmianach w art. 45e ust.1 i 2 oraz w art. 68, które mają na celu zrównanie bezpieczeństwa rozliczeń transakcji zawieranych w alternatywnym systemie obrotu z transakcjami zawieranymi na rynku regulowanym,
- zmianie art. 50 ust. 4 pkt 2, zgodnie z którym regulamin Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych będzie określał również sposób prowadzenia przez jego uczestników rachunków zbiorczych,
- zmianach w art. 69 ust. 4 pkt 1 oraz w art. 119, na mocy których prowadzenie rachunków zbiorczych będzie uznane za prowadzenie, odpowiednio, działalności maklerskiej albo działalności powierniczej; konsekwencją zmiany art. 119 ust. 1 oraz art. 69 ust. 4, powołanych w art. 94 ust. 1 pkt 1, będzie pośrednia zmiana zawartego tam upoważnienia ustawowego i tym samym utrata mocy obowiązującej rozporządzenia Ministra Finansów wydanego na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 oraz konieczność wydania nowego rozporządzenia; w przepisach przejściowych przewidziano utrzymanie ww. rozporządzenia w mocy przez 9 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie,
- zmianie upoważnienia ustawowego w art. 94 ust.1 pkt 5, w związku z którą nastąpi utrata mocy obowiązującej rozporządzenia wydanego na podstawie tego przepisu i konieczność wydania nowego rozporządzenia; w przepisach przejściowych

przewidziano utrzymanie ww. rozporządzenia w mocy przez 9 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie,

Tak długi okres przejściowy został ustalony ze względu na to, że przedmiotem ww. rozporządzeń są jedne z najbardziej istotnych obszarów niezbędnych dla właściwego funkcjonowania rynku. Sposób prowadzenia działalności maklerskiej, obejmującej m.in. prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz rachunków zbiorczych stanowi wykładnik nie tylko należytego zabezpieczenia interesów klientów firm inwestycyjnych i innych uczestników obrotu, ale także gwarancji sprawowania skutecznego nadzoru przez Komisję. Z tych powodów należy oczekiwać, że opracowanie nowych rozporządzeń (a nie wyłącznie ich zmiana) spowoduje uruchomienie procedury legislacyjnej, w ramach której liczna grupa podmiotów zainteresowanych i adresatów tych aktów prawnych, nie ograniczy się wyłącznie do problematyki związanej z prowadzeniem rachunków zbiorczych, lecz poruszy wszystkie kwestie i zagadnienia wyznaczające sposób prowadzenia przedmiotowej działalności. Zważywszy, że jest to materia dość skomplikowana i trudna, uzgodnienie ostatecznej treści tych rozporządzeń, często wymagające od podmiotów uczestniczących w tym procesie osiągnięcia kompromisów i szukania rozwiązań mogących pogodzić różne obowiązki i oczekiwania, które nadto muszą być zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym, wymagać będzie znacznych nakładów czasu,

- zmianach w przepisach dotyczących systemu rekompensat, które z jednej strony wyłączają zagraniczne instytucje finansowe będące posiadaczami rachunków zbiorczych z grona podmiotów objętych ochroną systemu rekompensat, tak, aby zrównać ich pozycję w tym zakresie z ich krajowymi i zagranicznymi odpowiednikami będącymi posiadaczami rachunków papierów wartościowych (art.132 ust.1 lit. ma), z drugiej zaś nakładają na podmioty prowadzące rachunki zbiorcze obowiązek wnoszenia wpłat do tego systemu, naliczanych od wartości instrumentów finansowych rejestrowanych na takich rachunkach, co ma na celu ochronę źródeł finansowania krajowego systemu rekompensat na wypadek, gdyby znaczna część instrumentów finansowych stanowiących obecnie podstawę naliczania tych wpłat zaczęła być rejestrowaniem na rachunkach zbiorczych,

- zmianie art. 147 poprzez dodanie pkt 4 i objęcie tajemnicą zawodową oznaczenia rachunku zbiorczego, liczby i oznaczenia zapisanych na nim instrumentów finansowych oraz danych osób uprawnionych z tych instrumentów finansowych.

Zmiany do ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Zarówno w przepisach dotyczących egzekucji komorniczej, jak i egzekucji administracyjnej przyjęto zasadę, że egzekucja z instrumentów finansowych nie może być prowadzona na poziomie rachunku zbiorczego, co jest uzasadnione tym, że rachunek zbiorczy ma służyć rejestrowaniu instrumentów finansowych należących do wielu, nieznanym podmiotowi prowadzącemu taki rachunek osób, które instrumenty te będą posiadać poprzez swoje rachunki indywidualne prowadzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie będzie utrzymana możliwość przeprowadzenia egzekucji na poziomie indywidualnych rachunków papierów wartościowych, w przypadku których znany jest podmiot uprawniony z papierów wartościowych i nie zachodzi wątpliwość co do tożsamości dłużnika. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwala na uniknięcie sytuacji, w których mogłyby zostać zajęte papiery wartościowe znajdujące się na rachunku zbiorczym nie należące do dłużnika, a należące do innych osób. Przyjęcie takiego rozwiązania sprzyja również utrzymaniu przejrzystości systemu i równocześnie chroni Skarb Państwa przed potencjalnymi roszczeniami osób, których prawa mogłyby zostać naruszone, gdyby egzekucję prowadzono na poziomie rachunków zbiorczych. Wyłączenie możliwości prowadzenia egzekucji z poziomu rachunku zbiorczego jest logiczną konsekwencją konstrukcji tego rachunku, w której:

- jedynym dysponentem instrumentów finansowych rejestrowanych na takim rachunku, w relacji do podmiotu prowadzącego taki rachunek, będzie jego posiadacz niebędący właścicielem tych instrumentów; faktyczni ich właściciele nie będą mogli realizować swojego prawa własności bezpośrednio wobec podmiotu prowadzącego rachunek zbiorczy,
- instrumenty finansowe zapisane na rachunku zbiorczym prowadzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będą jednocześnie rejestrowane na rachunkach indywidualnych prowadzonych poza tym terytorium; oznacza to, że nawet zajęcie wszystkich instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym prowadzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie mogłoby

zapobiec przeniesieniu instrumentów finansowych z umiejscowionego za granicą rachunku indywidualnego dłużnika na prowadzony także za granicą rachunek indywidualny innej osoby, ponieważ skuteczne dokonanie takiego transferu nie wymagałoby odnotowania na rachunku zbiorczym i byłoby niewidoczne z poziomu podmiotu prowadzącego taki rachunek.

Konsekwentnie, wyłączono również stosowanie do rachunków zbiorczych art. 752¹ kpc, dotyczącego zajęcia instrumentów finansowych zapisanych na tym rachunku w postępowaniu zabezpieczającym.

Zmiany do ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych i osób prawnych

Zasadniczą zmianą wprowadzaną w obu ustawach podatkowych jest określenie zasad naliczania i poboru zryczałtowanych podatków dochodowych od świadczeń z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, wypłacanych na rzecz osób, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona (anonimowy podatnik). Podatki te będą naliczane według ich stawki podstawowej w taki sposób, jakby całość świadczenia wypłacanego z danego tytułu na rzecz wszystkich posiadaczy papierów zarejestrowanych na tym samym rachunku zbiorczym, była wypłacana jednej osobie (art. 30a ust.2a ustawy PIT oraz art. 26 ust. 2a ustawy CIT). Do naliczenia i pobrania zryczałtowanych podatków PIT i CIT należnych od anonimowych podatników zobowiązane zostaną, co do zasady, pośredniczące w przekazaniu świadczenia podmioty prowadzące rachunki zbiorcze, na których zarejestrowane będą należące do nich papiery wartościowe (art. 41 ust. 10 ustawy PIT oraz art. 26 ust. 2b ustawy CIT). Jednocześnie, w celu zapewnienia organom podatkowym informacji o wysokości dochodów uzyskiwanych z tego tytułu przez osoby fizyczne będące rezydentami polskimi, przepis art. 45 ust. 3c ustawy PIT nakłada na nich obowiązek wykazania w zeznaniu rocznym kwot otrzymanych dochodów z tytułu odsetek i dyskonta od papierów wartościowych, z dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych oraz z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, od których podatek został naliczony i pobrany według zasad właściwych dla anonimowego podatnika. Organem podatkowym właściwym w zakresie podatków dochodowych naliczanych i pobieranych według zasad właściwych dla anonimowego podatnika będzie naczelnik urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 42 ust. 1 i 1a ustawy PIT oraz art. 26 ust. 3 i 6 ustawy CIT).

Zważywszy na to, że posiadacze papierów wartościowych rejestrowanych na rachunkach zbiorczych nie będą klientami podmiotów prowadzących te rachunki, ani też nie będą im znani w inny sposób, a stany posiadania każdego z takich posiadaczy na rachunkach zbiorczych nie będą wyodrębniane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przepis art. 39 ust. 4a ustawy PIT zawiera wyraźne wskazanie, że podmioty prowadzące rachunki zbiorcze nie są zobowiązane do sporządzania i przekazywania informacji o dochodach z odpłatnego zbycia lub z realizacji praw wynikających z papierów wartościowych i pochodnych instrumentów finansowych zapisanych na tych rachunkach.

Zmiany w ustawach PIT i CIT dookreślają przy tym przypadki, w których obowiązki płatnika zryczałtowanego podatku dochodowego od dochodów (przychodów) ze świadczeń z papierów wartościowych, spoczywają na podmiocie prowadzącym rachunek (indywidualny lub zbiorczy), na którym papiery te są rejestrowane. W zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych przepisy art. 41 ust. 4d i 10 ustawy o PIT określają rodzaje dochodów (przychodów) ze świadczeń z papierów wartościowych, w zakresie których obowiązek poboru zryczałtowanego podatku dochodowego spoczywa nie na podmiocie dokonującym świadczenia (emitent), lecz na podmiocie prowadzącym indywidualny rachunek papierów wartościowych lub rachunek zbiorczy, pośredniczącym w jego przekazaniu (także wówczas, gdy tożsamość podatnika została ujawniona). W przypadkach, gdy uzyskanie przychodu z papierów wartościowych nie wiąże się z przekazaniem świadczenia za pośrednictwem podmiotów prowadzących rachunki, obowiązki płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych wykonywał będzie tak jak dotychczas emitent. W zakresie podatku dochodowego od osób prawnych płatnikiem podatku od przychodów uzyskiwanych przez rezydentów zagranicznych z tytułu odsetek od skarbowych papierów wartościowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub na rachunkach zbiorczych będą podmioty prowadzące te rachunki także wówczas, gdy tożsamość podatnika będzie znana (art. 26 ust. 1 ustawy CIT). W pozostałym zakresie obowiązki płatnika zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych od przychodów ze świadczeń z papierów wartościowych wypłacanych na rzecz podatników o ujawnionej tożsamości wykonywać będą jak dotychczas emitenci tych papierów wartościowych.

Pozostałe zmiany ustawy PIT oraz ustawy CIT, przewidujące w szczególności wyłączenie stosowania do płatnika będącego podmiotem prowadzącym rachunek zbiorczy określonych obowiązków informacyjnych względem podatnika oraz wyłączenie możliwości korzystania przez podatnika z określonych ulg podatkowych, są logiczną konsekwencją wprowadzenia konstrukcji anonimowego podatnika.

PIT	CIT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 5a pkt 27 ustawy (słowniczek) – wprowadzenie definicji rachunku zbiorczego, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 4a pkt 15
<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 30a ustawy (zryczałtowany podatek dochodowy): <ul style="list-style-type: none"> ➤ dodanie ust. 2a – dotyczy obowiązku płatnika do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego w wysokości 19% od całości kwoty wypłaconej na rzecz posiadacza rachunku na podstawie informacji, które papiery wartościowe są własnością osób fizycznych w przypadku braku danych dotyczących identyfikacji osób uprawnionych z papierów wartościowych, ➤ dodanie ust. 3c w art. 45 – dotyczy obowiązku podatnika uprawnionego z papierów wartościowych zdeponowanych na rachunku zbiorczym (polscy rezydenci) polegającego na wykazaniu w zeznaniu rocznym kwot dochodów – z odsetek i dyskonta od papierów wartościowych, z dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych oraz z tytułu udziału w funduszach kapitałowych – opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem dochodowym, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 26 ust. 1 ustawy zmieniono w celu jednoznacznego przesądzenia, że w zakresie odsetek wypłacanych z obligacji skarbowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub na rachunkach zbiorczych płatnikami podatku są podmioty prowadzące te rachunki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 39 ustawy (obowiązki informacyjne płatnika) – dodanie ust. 4a dotyczącego wyłączenia z obowiązku sporządzania informacji PIT-8C podmiotów prowadzących rachunki zbiorcze, 	brak regulacji

<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 41 ustawy (pobór podatku przez płatników) – dodanie ust. 10 dotyczącego określenia podmiotu będącego płatnikiem zryczałtowanego podatku dochodowego od uzyskanych przychodów z papierów wartościowych zdeponowanych na rachunku zbiorczym (płatnikiem będzie podmiot prowadzący rachunek zbiorczy), ▪ dodany w art. 41 przepis ust. 4d doprecyzowuje przede wszystkich rodzaje dochodów (przychodów) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, w zakresie których obowiązek poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych powinien spoczywać na podmiotach prowadzących rachunki niezależnie od tego, czy są to rachunki indywidualne, czy też zbiorcze. W niektórych bowiem przypadkach uzyskanie przychodu z tego tytułu nie wiąże się z żadnym świadczeniem, które byłoby przekazywane za pośrednictwem podmiotów prowadzących rachunki, z którego mogłyby one pobrać należny podatek. Z tych samych powodów podobne doprecyzowanie znalazło się w zaproponowanym brzmieniu ust. 10 art. 41. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 26 ustawy – analogiczne rozwiązanie polegające na dodaniu ust. 2b. <p>Nowe brzmienie ust. 2b art. 26 ustawy zaproponowano z uwagi na zawężenie katalogu podmiotów, na rzecz których mogą być prowadzone rachunki zbiorcze, wykluczające możliwość rejestrowania tych samych papierów wartościowych jednocześnie na dwóch powiązanych ze sobą rachunkach zbiorczych</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 42 ustawy (obowiązki płatników) – nadanie nowego brzmienia ust. 1 dotyczące wskazania organu podatkowego właściwego dla przekazania podatku od przychodów z papierów wartościowych, w przypadkach kiedy właściciel papierów wartościowych nie został zidentyfikowany. Według projektodawców ma być to urząd skarbowy właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 26 ustawy – analogiczne rozwiązanie polegające na nadaniu nowego brzmienia ust. 3.

Zmiany do ustawy Ordynacja podatkowa

Z projektowanych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, że podatnicy, będący rezydentami, będą składać zeznanie roczne, w którym wykażą dochody osiągnięte na rachunkach zbiorczych.

A zatem organ podatkowy w celu weryfikacji prawidłowości wykazanego w tym zeznaniu podatku powinien mieć możliwość w trakcie postępowania podatkowego uzyskania, od podmiotu prowadzącego rachunek zbiorczy, informacji o osiągniętym przez podatnika dochodzie (przychodzie) oraz pobranym podatku. Temu ma też służyć projektowany przepis art. 182 § 3a ustawy – Ordynacja podatkowa, który będzie mógł być stosowany także w postępowaniach podatkowych dotyczących stwierdzenia nadpłaty.

Zmiany do Kodeksu spółek handlowych

Zmiana art. 328 § 6 kodeksu handlowego związana jest ze zmianą art. 10 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, porządkującym i ujednolicającym zasady wystawiania imiennych świadectw depozytowych.

Celem dodania przepisu art. 412 § 5¹ jest implementowanie art.13 ust.5 Dyrektywy 2007/36/WE z dnia 11 lipca 2007 r. o wykonywaniu niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym. Zgodnie z zawartą w nim regulacją, w przypadku, gdy właściwe prawo ogranicza liczbę osób, które akcjonariusz może ustanowić pełnomocnikami na walnym zgromadzeniu, takie ograniczenie nie uniemożliwia akcjonariuszowi, który w ramach swojej działalności gospodarczej działa na rzecz innych osób (klientów), do udzielenia pełnomocnictwa każdemu z jego klientów lub osobie trzeciej wskazanej przez takiego klienta. Obecnie z przepisów art.412 wynika, że jedynie akcjonariusz posiadający akcje spółki publicznej zapisane na więcej niż jednym rachunku papierów wartościowych, może ustanowić oddzielnych pełnomocników do wykonywania praw głosu z akcji zapisanych na poszczególnych takich rachunkach. Należy oczekiwać, że za pośrednictwem rachunków zbiorczych akcje krajowych spółek publicznych będą nabywać w szczególności podmioty, o których mowa w art.13 ust.1 Dyrektywy 2007/36/WE. Dlatego też nie powinny ich dotyczyć ograniczenia dotyczące liczby ustanawianych pełnomocników.

Potrzeba zmiany art. 451 § 2 wynika stąd, że projektowana nowelizacja umożliwia posiadanie akcji spółek publicznych nie tylko poprzez rachunki papierów wartościowych, lecz także poprzez rachunki zbiorcze. Zgodnie z art. 8a ust. 5 dodawanym do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla potrzeb określenia chwili powstania praw ze zdematerializowanych papierów wartościowych, ich przeniesienia na inną osobę, uzyskania lub utraty uprawnienia z takich papierów wartościowych, a także dla ustalenia dopuszczalności zobowiązania się do ich zbycia uznaje się, że zapis na rachunku zbiorczym wywołuje skutki prawne, które przepisy art. 7 wiążą z zapisem na rachunku papierów wartościowych. Oznacza to, że zapisanie akcji spółki publicznej na rachunku zbiorczym będzie wywoływać skutki takie, jak ich zapisanie na rachunku papierów wartościowych, a zatem powinno zostać uznane za wydanie akcji w rozumieniu art. 451 § 2 ksh.

Zmiana art. 516¹¹ § 4 jest uzasadniona nowym brzmieniem art. 10 ust.2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Zmiany do ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

W odniesieniu do problematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy, należy rachunek zbiorczy uwzględnić w definicji pojęcia „rachunku” (art. 2 pkt 4). Ponadto w art. 2 pkt 1 lit h) zawierającym definicję Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. jako instytucji obowiązanej, należy wskazać, iż jest on instytucją obowiązaną również w zakresie w jakim prowadzi rachunki zbiorcze.

Ponadto, dążąc do uniknięcia występowania sytuacji naruszenia praw osób trzecich, w art. 2 pkt 6 ustawy, w definicji pojęcia „blokady rachunku” wprowadzono możliwość częściowej blokady wartości majątkowych znajdujących się na rachunku zbiorczym.

Zmiany do ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, w ustawie Prawo upadłościowe i naprawcze, w ustawie o niektórych zabezpieczeniach finansowych, w ustawie o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych oraz w ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym

Konsekwencją wprowadzenia instytucji rachunków zbiorczych jest konieczność ujęcia w definicji rachunku rozliczeniowego (projektowany pkt 17 w art. 1 ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami) również rachunku zbiorczego oraz dodanie pojęcia rachunku zbiorczego w art. 112 Prawa upadłościowego, w art. 5 ust. 1 pkt 3, art. 7 ust. 2 i w art. 13 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych, w art. 6 ust. 1 pkt 2, art. 136 ust. 2 pkt 1 i art. 141 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz w art. 18 ust. 7 ustawy o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej. Natomiast zmiana proponowana w art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym ma na celu umożliwienie dokonania blokady rachunku zbiorczego, na wniosek Przewodniczącego UKNF, na zasadach analogicznych do blokady rachunków papierów wartościowych.

Do projektowanej ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych innych ustaw, z uwagi na brak skutków finansowych powodujących zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, nie będzie miał zastosowania art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726).

Projekt ustawy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Żaden z podmiotów zajmujących się działalnością lobbingsową nie zgłosił, w toku prac legislacyjnych, zainteresowania niniejszym projektem.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie Specjalne rozdz. 1, t. 1, str. 446), został wysłany do konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji i norm i aktów prawnych zawierających przepisy techniczne.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałują przepisy projektowanych regulacji

Niniejsza ustawa oddziałuje na uczestników systemów depozytowo-rozliczeniowych, a także na same podmioty świadczące usługi depozytowe i rozliczeniowe na krajowym rynku kapitałowym.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt był przedmiotem uzgodnień, z udziałem organu właściwego w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym – Komisji Nadzoru Finansowego oraz instytucji reprezentujących środowisko rynku kapitałowego, tzn. m. in.: Narodowego Banku Polskiego, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Izby Domów Maklerskich, Związku Maklerów i Doradców, Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., BondSpot S.A., Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych, Związku Banków Polskich, Krajowej Rady Banków Depozytariuszy, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych, Towarowej Giełdy Energii S.A. i WGT S.A., a także Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. W toku konsultacji Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych zaproponował ograniczenie kręgu podmiotów, które mogą stać się posiadaczami rachunków zbiorczych papierów wartościowych do podmiotów zagranicznych. Propozycję KDPW S.A. poparł UKNF. W opozycji do tego rozwiązania byli przedstawiciele Izby Domów Maklerskich oraz Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami. Zaistniałą rozbieżność rozstrzygnęło Kierownictwo Ministerstwa Finansów, przychylając się do propozycji KDPW S.A., mając na względzie przede wszystkim bezpieczeństwo obrotu na rynku kapitałowym. Na obecnym etapie rozwoju rynku kapitałowego w Polsce ograniczenie kręgu podmiotowego posiadaczy rachunków zbiorczych papierów wartościowych będzie sprzyjało utrzymaniu przejrzystości systemu ewidencji i rejestracji papierów wartościowych, co z kolei pozwoli na uniknięcie konieczności tworzenia kolejnych poziomów rejestracji i ułatwi sprawowanie nadzoru nad systemem rejestracji papierów wartościowych na terytorium RP. Jednocześnie

postanowiono, że będą prowadzone dalsze prace dotyczące włączenia w przyszłości do kręgu posiadaczy rachunków zbiorczych papierów wartościowych – podmiotów krajowych oraz wprowadzenia w ramach tej propozycji rozwiązań, które zapewnią sprawną egzekucję z rachunków zbiorczych i równocześnie nie zakłócają przejrzystości w systemach rejestracji papierów wartościowych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337), z chwilą przekazania przedmiotowego projektu ustawy do uzgodnień międzyresortowych, został on udostępniony na stronie urzędowego informatora teleinformatycznego – Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów. Żaden z podmiotów zajmujących się działalnością lobbingsową nie zgłosił, w toku prac legislacyjnych, zainteresowania niniejszym projektem.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej ustawy nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Do projektowanej ustawy, z uwagi na brak skutków finansowych powodujących zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, nie będzie miał zastosowania art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726).

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie ustawy przyczyni się do zmniejszenia obciążeń biurokratycznych, przez co wpłynie pozytywnie na zwiększenie konkurencyjności gospodarki, a w szczególności na zwiększenie konkurencyjności krajowego rynku kapitałowego.

5. Wpływ projektu na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie wpłynie na rynek pracy.

7. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 11 lipca 2011 r.

DPUE - 920 - 1170 - 10/11/pk/4

SM-1445

dot.: RM-10-77-11 z 06.07.2011 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych innych ustaw wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że zgodnie z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz szóstym tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych przedmiotowy projekt ustawy podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), albowiem dotyczy on systemów płatności i rozliczeń (art. 2 ust. 1 tiret piąty decyzji 98/415/WE). Zgodnie z art. 4 zd. drugie decyzji 98/415/WE opinii EBC zasięga się na właściwym etapie procesu legislacyjnego. Konsultacje z EBC powinny odbyć się w czasie, który umożliwi krajowemu organowi przygotowującemu projekt rozpatrzenie ewentualnej zmiany projektowanych przepisów zgodnie z opinią EBC. Informacja o konsultacji projektu ustawy z EBC powinna zostać zawarta w uzasadnieniu do projektu ustawy.

Z powołaniem
z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Mikołaj Dowgiałewicz

Do wiadomości:

Pan Jan Vincent-Rostowski
Minister Finansów